

Психологічні особливості дітей 5 років

Вік від 4 до 5 років — це час, коли в дитини закінчився кризовий період, вона стала спокійнішою та слухнянішою. Крім того, у цьому віці дитина активно починає прагнути бути самостійною. Основні зміни в характері дитини цього віку:

Дитина у віці від 4 до 5 років може:

- визначати розташування предметів: праворуч, ліворуч, посередині, вгорі, внизу, позаду, попереду;
- знати основні геометричні фігури (коло, овал, квадрат, трикутник і прямокутник);
- знати цифри від 0 до 10. Рахувати предмети в межах десяти, співвідносити кількість предметів із потрібною цифрою;
- розставляти цифри від 1 до 5 у правильній послідовності та в зворотному порядку;
- порівнювати кількість предметів, розуміти значення: більше/менше, порівну;
- знаходити відмінності й подібності між двома картинками (або між двома іграшками);
- складати за зразком споруди з конструктора;
- складати розрізану картинку з 8-10 частин;
- будувати речення з 10-12 слів;
- знаходити предмет за описом (яблуко — кругле, солодке, жовте);
- самостійно складати опис предмета;
- розуміти значення прийменників (в, на, під, за, між, перед, близько);
- знати, які бувають професії, чим займаються люди цих професій;
- відповідати на питання й правильно їх задавати;
- переказувати зміст почутої казки чи оповідання;
- розповідати напам'ять кілька віршів;
- розрізняти праву й ліву руку.

Важливо знати, що прагнучи бути самостійною, дитина намагається встановити свої правила в навколишньому світі та заявити про них. Для неї важливо майже все робити самостійно, вона менше потребує опіки дорослих і вже більше здатна подбати про себе.

Крім того, у дитини розширюються свідомі емоції, вона стає здатною співпереживати, співчувати, розуміти почуття інших людей.

У малюка формуються основні етичні поняття, творчі здібності. У фазу активності вступає розвиток уяви. Дитина живе в світі казок і фантазій — у цей період вона здатна створювати цілі світи на папері або в своїй уяві. У мріях і фантазіях дитина отримує можливість стати головною дійовою особою. Але, як наслідок розвиненої уяви, з'являються страхи, тому що знань і життєвого досвіду ще дуже мало. Дитина може почуватись недостатньо захищеною в світі.

Також у цей період дитина прагне мати друзів серед однолітків. Ігри, в які дітям подобається грати, стають складнішими та набирають сюжетно-рольового наповнення (ігри в лікарню, в магазин, в улюблених героїв казок). Діти 4-5 років починають дружити один з одним, сваритися, миритися, ображатися, ревнувати, допомагати один одному.

Активна допитливість у цей період розвитку змушує дітей постійно ставити питання про все, що вони бачать. Розширюється кругозір дитини, вона прагне пізнавальних бесід. Діти часто ставлять питання: «чому?», тому що їм дуже цікаво пізнавати навколишній світ, обговорювати побачене. Слухати розповіді дорослих про моря, океани, тварин, історії з життя людей. Відповідати на запитання дітей потрібно, щоб дитина не набула психологічного комплексу відчуженості. Але, відповідаючи на питання дітей, пояснення повинні бути не науково обґрунтовані, а сформульовані простою та доступною для дітей мовою.

У віці 4-5 років набирає обертів розвиток свідомості в дітей. Діти здатні в своєму пізнанні виходити за межі того, з чим безпосередньо стикаються — вони можуть поступово нагромаджувати фактичні знання про різні предмети та явища, про яких знають лише зі слів дорослого (про тварин і машини, міста й країни тощо). Коли дитина має такі уявлення, то в неї природно виникає ставлення до нових сфер життя, з якими її знайомлять: симпатія до дельфінів і боязке відношення до акул, співчуття до людей, які місяцями живуть в умовах полярної ночі, і пошана до їх здатності пристосовуватися до складних природних умов. Це означає, що дитина не лише отримувала знання від дорослого, а й розширювала коло подій та предметів, що викликали в неї певний емоційний стан: співчуття, пошана, інтерес.

Також важливо, щоб відчуття які переживає дитина з приводу чужих їй людей та незнайомих істот чи подій, виводили її за межі вузьких і егоїстичних інтересів. Щоб робили певні дії в формуванні майбутнього громадянина суспільства, якому людське горе або переживання не буде чужим.

ПОРАДИ БАТЬКАМ

Дуже важливо, щоб дитина дотримувалась всіх режимних моментів.

-У вихованні дитини застосовуйте почуття гумору— це допоможе вам налагоджувати стосунки з дитиною, так ви будете краще розуміти один одного.

-Намагайтесь не говорити слово «ні». Якщо вам потрібно його сказати — обов'язково обґрунтуйте свою відмову.

-Намагайтесь вчити дітей на своїх прикладах, демонструйте те, що ви робите в повсякденному житті, будьте завжди для них прикладом, тому що діти наслідують поведінку своїх батьків.

-Батькам важливо пам'ятати, що законів і заборон не повинно бути занадто багато. Замість заборон, якщо це можливо, пропонувати альтернативу, наприклад: «Тобі не можна малювати на стіні, але можна на папері».

--Заборони породжують у дитині почуття провини, злість і протест. Якщо ви щось однозначно забороняєте дитині, то будьте готові витримати його справедливий образ з цього приводу.

-Обов'язково дотримуйтесь тих етичних принципів, які ви пропонуєте дитині.

-Не перевантажуйте совість дитини. Пам'ятайте — надмірне покарання за незначні проступки та помилки викликають постійне відчуття своєї провини, страх перед покаранням.

-Надайте дитині можливості прояву її творчості та можливість самореалізації.

-Обов'язково хваліть за творчу роботу (малюнки та сувеніри, виготовлені в садочку чи вдома). Цікавтесь будь-якою подією, про яку розповідає ваш малюк та вчинком, який він зробив. Старайтесь оцінити дитину позитивно та підбадьорити її.

-Забезпечте дитині можливість гратися з іншими дітьми— така гра розвиває уяву, образне мислення, вона необхідна для здорового емоційного розвитку.

-Пам'ятайте, що дитина вже здатна досить довго і з захопленням займатися тим, що їй подобається, тому, щоб не перервати її дії, визначте заздалегідь, коли дитина повинна закінчити свою гру або творчу справу.

Слід пам'ятати, що у віці 4-5-ти років всі недоліки виховання дитини переходять у стійкі негативні риси характеру.

Ваша основна мета — допомогти своїй дитині всебічно й безперешкодно розвиватись і досліджувати навколишній світ.

На даному етапі дуже важливу роль відіграють психологічні особливості дітей 4-5 років, від яких залежить поведінка і становлення особистості. З огляду на їх, батьки можуть вибудувати логічний і грамотну лінію виховання. Прагнення до самостійності. Дитина цього віку вже не потребує допомоги і опіки дорослих. Відкрито заявляє про свої права і намагається встановлювати власні правила.

Етичні уявлення. Як стверджують фахівці, особливості психологічного розвитку дітей 4-5 років такі, що діти цього віку вчаться розуміти почуття інших, співпереживати, виходити з важких ситуацій в спілкуванні.

Творчі здібності. У 4-5 років у дитини активно розвивається уява. Він живе у власному світі казок, створює цілі країни на основі своїх фантазій. Там він є героєм, головною дійовою особою, домагається відсутнього йому в реальному світі визнання.

Страхи. Нестримність дитячої фантазії в 4-5 років може породжувати різноманітні страхи і кошмари.

Соціалізація. Дитина виринає з їх кола внутрішньосімейних стосунків і впливається в море навколишнього світу. Йому стає необхідним визнання з боку однолітків.

Ускладнюється ігрова діяльність. Гра продовжує диктувати і формувати психологічні особливості дитини 4-5 років, але вона стає більш багатогранною. Вона набуває сюжетно-рольову спрямованість: діти грають в лікарню, магазин, війну, розігрують улюблені казки. В процесі вони дружать, ревнують, сваряться, миряться, взаємопомогають, ображаються.

Активна допитливість змушує дітей 4-5 років задавати дорослим найрізноманітніші питання про все на світі. Вони весь час говорять, що щось обговорюють, чи не замовкаючи ні на хвилину. Цікаву розмову і цікава гра — ось те, що їм зараз просто необхідно. Якщо ви відштовхне дитини в цей момент, можете назавжди відбити у нього охоту чимось цікавитися.

Діти цього віку дуже емоційно сприймають не тільки похвалу, а й зауваження, вони дуже чутливі і вразливі. Тому, караючи і лаючи їх, слова потрібно підбирати з великою обережністю. Інакше це може спровокувати у них розвиток внутрішніх комплексів, що перешкоджають соціалізації і формування повноцінної особистості.

До 5 років їх починає цікавити статева приналежність, вони задаються питанням відмінності хлопчиків і дівчаток один від одного.

Батьки, які знають вікові психологічні особливості своїх дітей в 4-5 років, можуть їм допомогти. Зокрема, блокувати їх страхи, контролювати надто нестримну фантазію, захоплюючи їх цікавими іграми та пізнавальними бесідами. Паралельно з психологічним, активно йде інтелектуальний розвиток, про який потрібно подбати особливо ретельно. Адже від цього аспекту буде залежати те, наскільки успішний буде дитина в школі.

Батькам на замітку. Зверніть увагу, що в 4-5 років всі недоліки виховання у малюка поступово вкорінюються і переходять в негативні і вже, на жаль, стійкі риси характеру, виправити які в майбутньому зможе хіба що психотерапевт. Не пропустіть з уваги дану особливість.

Знаючи про вище перераховані вікові особливості розвитку дітей 4-5 років, набагато легше направити малюка в потрібне русло, розібратися в його внутрішньому світі, допомогти впоратися з тими труднощами, якими загрожує даний період. Така політика дозволить якісно підготувати дошкільника до майбутньої навчання в школі і полегшити соціальну адаптацію.